

Palkintotuomareiden ja ylituomareiden koulutus ja pätevyminen sekä toiminta

Hyväksytty Kennelliitossa 30.8.2023. Voimassa 1.1.2024 alkaen.

Tämä ohje on Kennelliiton yleisohje. Koe- ja kilpailukohtaiset lisäohjeet löytyvät kunkin koe- ja kilpailumuodon säännöistä tai ohjeista.

PALKINTOTUOMARIT

I PALKINTOTUOMAREIDEN KOULUTUS

Tarkoituksena on kouluttaa päteviä ja vastuustaan tietoisia palkintotuomareita.

II PALKINTOTUOMARILLE ASETETTAVAT VAATIMUKSET

Palkintotuomariksi aikovan on oltava perehtynyt ennen tuomarikoulutuksen aloittamista ao. koe- ja kilpailumuodon rotujen käyttöön. Lisäksi hänen on täytettävä mahdolliset koe- ja kilpailumuotokohtaiset lisävaatimukset.

Hänen on oltava luonteensa ja arvostelukykynsä puolesta tehtävään sopiva ja hänellä on oltava riittävä fyysinen kunto kyseiseen tehtävään.

Arvosteluvastuussa olevan tuomarin (ryhmätuomarin) on oltava 18 vuotta täyttänyt henkilö. Mikäli arvostelussa käytetään useampia tuomareita voi tuomariryhmän toisena tuomarina

toimia 15 vuotta täyttänyt arvosteluoikeudet omaava henkilö.

Täytettävä ko. koe- ja kilpailumuodon säännöissä tai ohjeissa vaaditut jäsenyysvaatimukset.

III KOULUTUS

- A. TUOMARIKURSSIEN ANOMINEN JA JÄRJESTÄMINEN
- B. KURSSIEN OHJELMA JA KOULUTUS
- C. TUOMARIEN PÄTEVÖINTI
- D. TUOMARIEN JATKO- JA TÄYDENNYSKOULUTUS

A. TUOMARIKURSSIEN ANOMINEN JA JÄRJESTÄMINEN

Kursseja järjestävät kennelpiirit ja niiden jäsenyhdistykset, rotujärjestöt sekä lajiliitot ja niiden jäsenyhdistykset.

Kurssit anotaan kennelpiireiltä tai lajiliitoilta kulloinkin voimassa olevia Kennelliiton ohjeita noudattaen.

Kursseista ilmoitetaan ennen niiden pitämistä Kennelliiton julkaisuissa ja tarvittaessa rotujärjestöjen sekä lajiliittojen toimesta.

B. KURSSIEN OHJELMA JA KOULUTUS

Kursseille osallistujien velvollisuus on tutustua etukäteen kurssimateriaaliin. Materiaalin saa kurssin järjestäjiltä.

Hakemuksen kurssille pääsystä tekee asiasta kiinnostunut itse tai jäsenyhdistys, jossa hän on jäsenenä, ellei koemuotokohtaisesti toisin määrätä.

Kurssien johtajina ja heidän varamiehinään saavat toimia ko. koe- tai kilpailumuotojen ylituomarit, ellei ko. koe- ja kilpailumuodon säännöissä tai ohjeissa ole toisin päätetty.

Rotujärjestöillä ja lajiliitoilla on oltava jokaista koe- ja kilpailumuotoa varten koulutusohje ja kurssiohjelma, jonka perusteella opetus ja käytännön harjoittelu suoritetaan.

Harjoittelut ja niiden suorittamisen määräajat määritellään tarkemmin koemuotokohtaisissa ohjeissa.

Kurssin hyväksytysti suorittaneelle annetaan siitä todistus tai kokelaskortti.

Hyväksytysti suoritettuna kurssin jälkeen tuomarikokelas suorittaa kokeiden yhteydessä ohjeissa määritellyn määrän kokelasharjoitteluja. Jos muuta ei ole määritely, tulee harjoitteluja olla vähintään kaksi.

Näissä kokelasharjoitteluissa on koiraa pystyttävä arvostelemaan kaikkien oleellisten ominaisuuksien / suoritusten osalta.

C. TUOMAREIDEN PÄTEVÖINTI

Kokelaskorttia käytetään anomuslomakkeena tuomariksi päteväimiseen. Kokelaskortissa tulee olla kaikki siinä vaaditut tarpeelliset tiedot.

Palkintotuomarikortin 15 vuotta täyttäneelle Kennelliiton tai sen jäsenyhdistyksen jäsenelle myöntää henkilön asuinpaikan kennelpiiri.

Palveluskoirakokeissa myöntäjänä on Palveluskoiraliitto ja vinttikoirakokeissa Vinttikoiraliitto. Palkintotuomari katsotaan pätevädyksi silloin, kun hänelle on hyväksyty ko. kokeen tuomarioikeudet.

D. TUOMAREIDEN JATKO- JA TÄYDENNYSKOULUTUS

Koulutuksen tarkoituksena on yhtenäistää koe- ja kilpailuarvostelua sekä pitää tuomarit oman lajinsa kehityksen tasalla.

1. OSALLISTUMINEN JATKO- JA TÄYDENNYSKOULUTUKSEEN

Palkintotuomareiden velvollisuus on pysyä ajan tasalla tuomari tehtävien hoidossa, jotta heille voidaan antaa uusia tehtäviä.

Heidän on toimittava tuomarina, osallistuttava jatko- ja täydennyskoulutukseen tai toimittava ko. koe- tai kilpailulajissaan koiranohjaajana tai kilpailijana rotujärjestöjen ja lajiliittojen määrittelemien ohjeiden mukaisesti.

Rotujärjestöjen ja lajiliittojen tulee määritellä ohjeissaan, miten arvostelu oikeuden menettänyt tuomari saa arvostelu oikeutensa takaisin.

Sääntömuutosten yhteydessä rotujärjestöt ja lajiliitot määrittelevät täydennyskoulutusvaatimukset.

Tuomareiden arvosteluoikeuksien ja pätevyysien tarkistaminen kuuluu koetoimikunnalle ja kokeen ylituomarille.

2. JATKO- JA TÄYDENNYSKOULUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Kursseja järjestävät kennelpiirit ja niiden jäsenyhdistykset, rotujärjestöt sekä lajiliitot ja niiden jäsenyhdistykset.

Kurssit anotaan kennelpiireiltä tai lajiliitoilta kulloinkin voimassa olevia Kennelliiton ohjeita noudattaen.

Jatko- ja täydennyskoulutukseen osallistumisesta tehdään merkintä tuomarikorttiin.

E PALKINTOTUOMARIOIKEUKSIEN PERUUTTAMINEN JA PALAUTTAMINEN

Kennelliitto, kennelpiiri tai lajiliitto voi poistaa tuomarioikeudet tai peruuttaa arvosteluoikeudet henkilöltä, joka todetaan tehtävänsä epäpäteväksi ja joka ei enää täytä kohdan palkintotuomariksi aikovalle asetettuja yleisiä vaatimuksia.

Kennelpiiri, Palveluskoiraliitto tai Vinttikoiraliitto voi peruuttaa arvosteluoikeudet henkilöltä, joka ei täytä jatko-, täydennyskoulutus- tai toimintavaatimusveloitettaan.

Mikäli tuomarille ollaan esittämässä kurinpidollisia toimenpiteitä, voi pätevyyden myöntäjä pidättää arvosteluoikeudet asian käsittelyn ajaksi.

Kennelpiiri, rotujärjestöt ja lajiliitot voivat jatko- tai täydennyskoulutusveloitteen lisäksi määritellä mahdollisia lisätehtäviä tuomareille, joilla arvosteluoikeudet ovat olleet poistettuna.

YLITUOMARIT

I YLITUOMARIEN KOULUTUS JA PÄTEVÖIMISOHJEET

Tarkoituksena on kouluttaa päteviä ja vastuustaan tietoisia ylituomareita.

II YLITUOMARIKSI AIKOVALLE ASETETTAVAT YLEISET VAATIMUKSET

Henkilön on oltava Kennelliiton jäsen. Muut mahdolliset jäsenyysvaatimukset määritellään kyseisen koe- tai kilpailumuodon säännöissä.

Ylituomariksi aikovan on oltava luonteensa ja arvostelukykynsä puolesta tehtävään sopiva. Hänen on ymmärrettävä, mitä Kennelliiton myöntämä ylituomarin pätevyys häneltä edellyttää kaikessa hänen kenneltoiminnassaan: koiranohjaajana, kilpailijana, arvostelevana tuomarina, kouluttajana, jne. Hänen on pystyttävä hoitamaan ylituomaritehtävänsä suomen- tai ruotsin kielellä.

Hänellä on oltava riittävä fyysinen kunto ja henkiset ominaisuudet kyseiseen tehtävään.

Koulutukseen pyrkivällä henkilöllä on oltava voimassa mahdollinen ko. koemuodon palkintotuomaripätevyys ja arvosteluoikeus sekä mahdollinen ko. koemuodon koetoimitsijapätevyys ja hän on toiminut siinä tehtävässä sekä osallistunut kokeiden tai kilpailujen järjestelyihin.

Hänen on pystyttävä koetuomarien ja koetoimihenkilöiden koulutukseen.

Rotujärjestöt ja lajiliitot määrittelevät koe- ja kilpailumuotokohtaiset lisävaatimukset koulutusohjeissaan.

Ylituomarikoulutukseen hakeutuvien henkilöiden kennelpiirit hyväksyvät omasta tai jonkun muun Kennelliiton jäsenyhdistyksen esityksestä peruskurssille ne henkilöt, jotka täyttävät edellä mainitut vaatimukset. Palveluskoirakokeissa hyväksynnän tekee Palveluskoiraliitto.

III KOULUTUKSEN KOOSTUMINEN

- A. YLITUOMARIKURSSIN JÄRJESTÄMINEN
- B. UUSIEN YLITUOMARIEN KOULUTUS
- C. YLITUOMARIOIKEUKSIEN HAKEMINEN JA PÄTEVÖINTI
- D. YLITUOMARIEN JATKO- JA TÄYDENNYSKOULUTUS

A. YLITUOMARIKURSSIN JÄRJESTÄMINEN

Ylituomarikursseja järjestävät rotujärjestöt, lajiliitot ja Kennelliitto.

Kurssien järjestämisestä on ilmoitettava niin, että hakijalla on mahdollisuus hankkia koulutukseen vaadittavat pätevydet riittävän ajoissa. Ilmoitus esimerkiksi vuotta ennen kurssia.

Kursseista ilmoitetaan ennen niiden pitämistä Kennelliiton sekä rotujärjestöjen tai lajiliittojen julkaisuissa.

B. UUSIEN YLITUOMARIEN KOULUTUS

Ylituomarikokelas käyttää koulutuksen kaikissa vaiheissa Kennelliiton hyväksymää ylituomarihakemuskäytäntöä todistuksena eri koulutusvaiheiden suorittamisesta.

Vaihtoehtoisesti ylituomarikokelaan koulutukseen esitykset ja puollot sekä eri koulutusvaiheiden suorittamiset tulee merkitä Kennelliiton Omakoira järjestelmään.

Koulutustietojen kirjaamiseen käytetään vain joko Omakoira järjestelmää tai ylituomarihakemuskavaketta.

Koulutus jakautuu neljään vaiheeseen:

1. Rotujärjestön tai lajiliiton ennakkovalmennus
2. Ylituomareiden peruskurssi Kennelliiton tai kennelpiirien toimesta (aluekouluttajat/ylituomarit)
3. Erikoistumiskoulutus ko. koelajin ylituomariksi rotujärjestöjen tai lajiliittojen toimesta
4. Koearvostelut ja mahdolliset lajikohtaiset harjoitusarvostelut

1. ROTUJÄRJESTÖN TAI LAJILIITON ENNAKKOVALMENNUS

Ylituomariksi aikovan tulee osallistua ko. kennelpiirin, rotujärjestön tai lajiliiton ohjeiden mukaan järjestettyyn ennakkovalmennukseen ja karsintakokeeseen, mikäli tällaista ko. koemuodon tai kilpailun osalta järjestetään.

Rotujärjestöjen ja lajiliittojen tulee koulutusohjeissaan määritellä ylituomariksi aikovalta henkilöltä edellytettävän kokemuksen vähimmäismäärän.

Rotujärjestöjen ja lajiliittojen tulee koulutusohjeissaan määritellä myös mahdolliset ennakkoon suoritettavat harjoitusarvostelut ja mahdollinen karsintakoe.

2. YLITUOMAREIDEN PERUSKOULUTUS KENNELLIITON TAI KENNELPIIRIEN TOIMESTA

Ylituomareiden peruskurssin järjestää Kennelliitto tai kennelpiiri.

Peruskurssilla käydään läpi Kennelliiton hyväksymä Ylituomareiden peruskurssin koulutusmateriaali.

Kouluttajina peruskurssilla toimivat laajan kenneltietoisuuden omaavat ylituomarit yhdessä aluekouluttajien kanssa.

Ylituomarin peruskurssin suorittamisesta tehdään merkintä ylituomarihakemuskavakkeeseen sekä Omakoirajärjestelmään. Peruskurssi on voimassa kaksi (2) seuraavaa kalenterivuotta, jonka aikana on ilmoitauduttava lajikohtaiseen erikoistumiskoulutukseen.

3. ERIKOISTUMISKOULUTUS ROTUJÄRJESTÖJEN TAI LIITTOJEN TOIMESTA

Lajikohtaisen erikoistumiskoulutuksen avulla ylituomarikokelaan tulee saavuttaa sen koe- tai kilpailumuodon riittävä tuntemus mihin hän on pätevätyössä. Hänen tulee omaksua sääntöjen ja arvosteluohjeiden mukainen tapa hoitaa tehtävänsä, jotta lopputulos on tasapuolinen ja oikea.

Rotujärjestöt tai lajiliitot valitsevat lajikohtaiselle kurssille kokelaat koe- ja kilpailumuotojen lisävaatimukset täyttäneistä peruskurssin hyväksytyistä suorittaneista henkilöistä.

Kouluttajina toimivat rotujärjestöjen, lajiliittojen tai Kennelliiton nimeämät ylituomarit, jotka katsotaan riittävän päteviksi ja kokeneiksi mainittuun tehtävään.

Erikoistumiskoulutuksessa käsitellään ainakin seuraavia asioita:

- koe- ja kilpailusääntöjen ja arvosteluohjeiden käytön ja erityispiirteiden yksityiskohtainen selvittäminen
- ylituomarin toimintaohjeet
- koetoimitsijaohjeet
- ko. koe- tai kilpailumuotoa koskevat yleiset säädökset
- ko. koe- tai kilpailumuodon koeasiapaperit
- ongelmatilanteet ja niiden käsittely

Kurssin päätteeksi on suoritettava hyväksytysti asianmukaiset loppukokeet.

Erikoistumiskoulutuksen suorittamisesta tehdään merkintä Omakoira järjestelmässä tai ylituomarihakemuskavakkeeseen.

4. KOEARVOSTELUT JA MAHDOLLISET HARJOITUSARVOSTELUT

Ylituomarikokelaan on hyväksytysti suoritettava kussakin koe-/kilpailumuodossa erikseen määrätty harjoitus- ja koearvostelut.

Mikäli koearvosteluja vaaditaan, niitä on oltava vähintään kaksi (2) ja ne suoritetaan kennelpiirin, rotujärjestön tai lajiliiton kokeessa vähintään kahdelle kokeneelle ylituomarille.

Harjoitus- ja koearvostelujen suorittamisesta tehdään merkintä Omakoira järjestelmään tai ylituomarihakemuskavakkeeseen.

Kunkin koe- tai kilpailumuodon koulutusohjeessa on määriteltävä, missä ajassa koe- tai harjoitusarvostelut on suoritettava. Koe- tai harjoitusarvostelut on suoritettava kuitenkin viimeistään neljän vuoden kuluessa lajikohtaisesta erikoistumiskoulutuksesta.

C. YLITUOMARIOIKEUKSIEN HAKEMINEN JA PÄTEVÖINTI

Anomuksen tekee tuomarikokelas käyttäen ylituomarihakemuskavaketta tai Omakoira järjestelmän kautta.

Anomukseen hankitaan lausunto rotujärjestöltä tai lajiliitolta.

Kennelliitto pätevoi ylituomarit ja myöntää ylituomarin arvosteluoikeudet.

Ylituomari katsotaan pätevädyksi, kun hän on saanut siitä tiedon Kennelliitolta.

D. YLITUOMARINA TOIMIMINEN

Ylituomarin tulee kaikessa toiminnassaan noudattaa Kennelliiton sääntöjä ja ohjeita vastaanottaessaan ylituomarin tehtävän. Ylituomarin vaihtaminen kokeeseen tulee tapahtua vain hyvin perustellusta syystä (esim. sairastuminen tai muu äkillinen asia). Kokeen myöntäjälle tulee ilmoittaa ylituomarin muutos ennen koetta.

Kokeen ylituomarilla on velvollisuus pyydettyessä antaa lausunto kokeeseen liittyvissä asioissa.

E. YLITUOMARIEN JATKO- JA TÄYDENNYSKOULUTUS

OSALLISTUMINEN JATKO- JA TÄYDENNYSKOULUTUKSEEN

Ylituomarin on osallistuttava hänelle suunnattuun jatkokoulutukseen vähintään joka toinen kerta, ja

hänen on toimittava tuomarin tai koetoimitsijan tehtävissä tai osallistuttava kokeisiin koiranohjaajana tai kilpailijana vähintään kerran kahden vuoden aikana.

Kennelpiirien, rotujärjestöjen ja lajiliittojen on valvottava, että ym. vaatimukset täyttyvät ennen kuin henkilölle annetaan uusia ylituomaritehtäviä.

Sääntömuutosten yhteydessä rotujärjestöt ja lajiliitot määrittelevät täydennyskoulutusvaatimukset.

Rotujärjestöjen ja lajiliittojen tulee määritellä ohjeissaan, miten arvostelu oikeuden menettänyt ylituomari saa arvostelu oikeutensa takaisin.

JATKO- JA TÄYDENNYSKOULUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Ylituomarien jatko- ja täydennyskoulutukset järjestävät rotujärjestöt tai lajiliitot.

Jatko- ja täydennyskoulutuksissa on käsiteltävä lajikohtaisten asioiden lisäksi Kennelliiton yleiset kokeisiin ja kilpailuihin liittyviin asioihin tulleet muutokset.

Jatko- ja täydennyskoulutustilaisuuksista on ilmoitettava hyvissä ajoin ennen tilaisuutta Kennelliiton sekä rotujärjestön, lajiliiton julkaisussa tai henkilökohtaisella kutsulla.

IV YLITUOMARIOIKEUKSIEN PERUUTTAMINEN JA PALAUTTAMINEN

Kennelliitto voi poistaa ylituomarioikeudet tai peruuttaa arvostelu oikeudet henkilöltä, joka todetaan tehtävänsä epäpäteväksi ja joka ei enää täytä kohdan ylituomariksi aikovalle asetettuja yleisiä vaatimuksia.

Kennelliitto peruuttaa arvostelu oikeudet kennelpiirin, rotujärjestön tai lajiliiton esityksestä henkilöltä, joka ei täytä jatko-, täydennyskoulutus- ja toimintavaatimusvelvoitettaan.

Mikäli ylituomarille ollaan esittämässä kurinpidollisia toimenpiteitä, voi Kennelliitto pidättää arvostelu oikeudet asian käsittelyn ajaksi.

Kennelliitto palauttaa arvostelu oikeudet pidättämisesityksen tekijän perustellusta esityksestä.

Rotujärjestöt ja lajiliitot voivat jatko- tai täydennyskoulutusvelvoitteen lisäksi määritellä mahdollisia lisätehtäviä ylituomareille, joilla arvostelu oikeudet ovat olleet poistettuna.

V EMERITUS/EMERITA YLITUOMARI

Tehtävistään luopuva ylituomari voidaan nimittää Kennelliiton tai sen jäsenyhdistyksen esityksestä emeritus / emerita ylituomariksi, kun henkilö pitkän ja ansiokkaan ylituomariuran jälkeen luopuu ylituomaritehtävistään. Ylituomari säilyttää kaikki muut oikeutensa paitsi arvostelu oikeuden. Arvonimen myöntää ao. toimikunnan esityksestä Kennelliiton hallitus.

Esitettävän henkilön tulee olla Kennelliiton jäsen ja ylituomarioikeuksista luopumisesta ei saa olla kulunut kahta vuotta kauempaa. Arvon myöntämisessä arvioidaan pitkää ja ansiokasta tuomarin uraa kokonaisuutena. Merkittävänä tekijöinä arvioinnissa ovat mm. aktiivisen tuomariuran pituus, joka tulisi olla vähintään noin 20 vuoden pituinen, toimiminen lajin kouluttajana ja sääntöjen kehittäjänä.